

nico napravili. — Le v svojih ljubih Novicah, ktere so užé čez čudo veliko dobrega ino koristnega od Mure do morja učinile, ne nehájte, posebno duhovnike, uradnike in učitelje nagovarjati, da bi tudi v tej reči ljudstvu pripomogli. Čehi so nam v tem v naj lépsi razgled!

4. Včasch še tude na široko in gdégdé pústo slovansko polje zahájam, in akoravno nič stálnega ne oprávim sam jaz, vendar pak umnéjši k delu prigánjam, ali saj k premišljevanju. Kadar pa iz občinskega polja nazaj grém, vzamem vselej lépo bréme za domáčo njivico, česar za sedánje življenje in izobraženje potrebújemo, na nji pak še dosihčas izrastlo ni. — Kolikor da mi je vseslovanski slovník in slovnica (vsih Slovánskikh) naréčij na terdni podlogi Litevskega, Lotiškega in nekaj Sonskriškega na skérbi, vé Bog sam naj bolje.

5. Tude naše drage junote — slovenske mladine — nesem iz misli pústil; tude za nje in po temtákem za jezikoslovce imam bukve v déli: Gèrčko-Latinsko-Némško-Slovánski (Slovanski vséh naréčij) slovár: ta knjiga bodi za našo mladost v viših učiliših; polovica je užé gotova. — Ali da vam na kratko dopovém, vsa moja skérb in prizadévanje méri na to trojno réč:

a) Da bi se naša domáča domorodna slovenska slovnica vsestransko uravnála in se v sestinski skládnosti z ilirsko zakonom Slovánsine prilégla, da bo se gdekeda réči móglo: „To se piše tako, kér je samo tako práv, ne pak, kér se le v tej ali onéj okolici takó rábi.

b) Da bi se naš slovenski — domáči besédnik ali slovník po mógočnosti popolnil; kar pač ne gre v nekíh léti — in vsej še vérh tega gosp. Fleišmanove Flore v Slovanski besédi ne morem účakati, brez ktere slovníka zlágati ne začnem. Tude krajnskega geografiškega imenika po knjigárstvu ne morem dostáti.

c) Da bi se slovanskim in slovenskim pisávcem in književnikom, knjiga podála, da bi jim ne trébalo, v vsákem naréčij novih beséd kováti, kér se užé v kterem drugem gotove in boljši najdejo.

Iz tega vidite, da, če ravno nič dobrega ne pišem, imam bar dober namén. Jam voluisse sat.“

Oroslav Cafov.

Oglašenje noviga slovníka.

Na slovník:

„Deutsch-böhmischer Wörterbuch für Wirtschaftsbeamte, Thierärzte, Techniker, Technologen, Forst- und Weidmänner, Land- und Teichwirthe, Gärtner, Bau-, Maurer- und Zimmermeister, Mühlbauer, Müller und Bräuer; mit gehöriger Berücksichtigung der hierauf Bezug nehmenden Hilfswissenschaften und Gewerbe, Zusammen- gestellt von Franc Špatný“ se prejéma predplačenje 1 gold. 48 krajc. v srebú v arhiškofijski knjigotiskarnici in pri spisatelj v Pragi do konca rožniga cveta 1848. — Célo délo, ki v pol léta na svitlo pride, bo obseglo 24 polá in 21,400 poglavnih beséd. (Wécla.)

Iz imenovaniga nadpisa se previdi važnost tega posebniga déla in iz raznosti obsežka njegova popolnost in dokladnost. Kako je v naših okoljshinah tačiga slovníka treba — opomnimo samo naših napredkov v obertnosti in v kmetijstvu. In desiravno je to delo v nemško-českim jeziku pisano, je upati, de ga bodo naši Slovenci prijazno pozdravili in — de se bo morde danes ali jutri kak slovenski domorodec našel, ki bo enako delo v domáčim jeziku ne le našimu ukaželjnimu narodu v korist, ampak tudi v slavo naše mlade slovnosti zdelati se lotil.

Slovenski besédnik.

Metlaji ali metulji so huda ovčja bolezen; ktera ovca jo dobi, večidel pogine. Serbji pripovedujejo od te bolezní sledeče: Nemci so enkrat hudiča (vraga)

vjeli in so ga vprašali, kaj je dobro za metlaje, in jim je odgovoril: Ako so vse metlajaste ovce že pokrepale do ene, se mora ta ena trikrat gnati okoli tamarja (hleva), in potem ne bode krepnila nobena več, zvnaj te poslednje. *

Nekaj práv posebniga med Slovani je od nekoliko lét to, da so začeli vse bolj spošтовati in ljubiti, kar je narodniga, to je, slovanskiga. To se že kaže pri plesih; naj ljubši so jim plesi slovanski, namreč: Kolo horvatsko in slavansko, serbski raj: Lepa maca, poljski raji, krakovjak, mazurka, poljska (polonaise), dalje: poljka in slovanka. —

Na Koroškim obhajamo vsakiga léta še tri predkristijanske praznike, namreč zvečer pred svetimi tremi kralji, pred Šent-Jurjem in pred kresam. Zvečer pred svetimi kralji ali kakor se pri Zili pravi „pred pernahti,“ hodijo perhte, gerde hude babe z burkljami, de se jih je potreba bati. Tako ljudjé pravijo, jaz jih sicer še nisim vidil. Zvnaj tega letajo vs večer po vesi gori in doli dečki, fantiči; s kravjimi zvonci in žvenketajo ž njimi, da je kaj. To zvonenje — pravijo — je dobro, da medved v planini krav in ovac ne sne. — Zvečer pred Šentjurjem se zberejo dečki zmrakoma zvnaj vesi eni s kravjimi zvonci, drugi, s kozjimi rogovi in tako žvenketaje in trobentaje letijo v selo pred vrata perve hiše. Eden izmed njih je s slamo ovit, imenujejo ga sv. Šent-Jurja. Vsi vkup potle pred hišnimi vrati stojéči glasno govoré, ali zapojó:

Sveti Šent-Juri poterka na duri;
Ma jeno hlačo zeleno, jeno rudečo,
Je se le prišel v deželo,
Je ga že vse veselo,
Tičice v germovji, kukovca v bukovji,
Rumene rožice lepo cvetó,
Se svetga Šent-Jurja veseló.

Potlej podá Šentjurjevcam gospodinja kako jajce, ali malo masla ali zasake, ali pšeničniga kruha, kadaj še kako klobasico. Potem se zahvaljajo, rekoč:

»Bog obvari Vam živino,
Vaše krave, vaše volé,
Vaše konje, vaše svinje,
Vaše kure, vaše teleta,
Pa vaše lepe dekleta,
Miši in grile pa zlodej vzemi!«

Potlej pa letijo trobentaje in žvenketaje naprej od hiše do hiše. Malokje se zgodi, da bi se jim nič ne podalo, kér se obče misli, da bi pri hiši, posebno pri živini sreče ne imeli. Kjer se jim nič ne podá, rečejo sledeče:

»Naj pokrepa Vam živina,
Vaše krave, vaši volí,
Vaši konji, vaše svinje,
Vaše kure, vaše teleta,
Miši in grili vse naj snedó!
Ogenj naj vam vse požgé,
Voda zalije, grom in toča pobije.« —

Den po Šent-Jurji se zberejo Šentjurjevci v kaki hiši, kjer so domáči z mladino naj priljudniši in skuhajo dorove zbrane in jedó veselo, dokler je kaj.

Ta navada je v Rožeku, na Pečnici v Ločah, na Berdnicah (Fürnitz), v Podlipi, v Šent-Ili in v Lipi. Od kresa povém pa drugikat. *

Prerokovanje Slovincem poleg Soče.

Radi se naši slovenski bratje, ki od Gorice do Predila okoli Soče pri cesti prebivajo, tistih srečnih časov spomnijo, ko sta Koroško in gorenje Štajarsko po naši cesti z Laško deželo v zavezi bila; in naši starši še z veseljem pripovedujejo, kako bogastvo, je tistikrat po naših vaséh cvélo, de rokodelec in najemnik sta imela zaslužka dovolj, de en jarm volov je celo družino z potrebnim preskerbel, de kmet je lahko in drago svoje pridelke prodal. In res, — popotnik, kadar skoz Ser-